Ålands landskapsregering

| Dokumentnamn | Nr | Sidnr |
|---|---|---|
| UTLÅTANDE | 426 I1 | 1 (5) |

| Datum | Dnr |
|---|---|
| 13.12.2017 | ÅLR 2017/9457 |

Riksdagen grundlagsutskott

Hänvisning
Er anhållan per mail 8.12.2017

Kontaktperson
Roy Sjöblom

Ärende
**UTLÅTANDE ANGÅENDE REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAG OM TRANSPORTSERVICE OCH VISSA LAGAR SOM HAR SAMBABD MED DEN**

## Begäran om utlåtande

Riksdagens grundlagsutskott har bett Ålands landskapsregering att lämna ett utlåtande över utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om transportservice och vissa lagar som har samband med den. Landskapsregeringen har den 15 juni 2017 lämnat utlåtande till kommunikationsministeriet och den 4 december hörts i kommunikationsutskottet.

## Behörighetsfördelning

Enligt 18 § 21 punkten självstyrelselag (1991:71) för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet vad gäller vägtrafik. Bestämmelsen har ansetts omfatta bedrivande av tillståndspliktig godstrafik på Åland. Landskapsregeringen är den myndighet som beviljar tillstånd för bedrivande av gods-, person- och taxitrafiktillstånd på Åland medan statens ämbetsverk på Åland beviljar de s.k. gemenskapstillstånden i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1072/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler för tillträde till den internationella marknaden för godstransporter på väg samt Europaparlamentets och rådets förordning 1073/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler för tillträde till den internationella marknaden för persontransporter med buss och om ändring av förordning (EG) nr 561/2006.

Enligt 18 § 14 punkten självstyrelselag (1991:71) för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet vad gäller undervisning och läroavtal. I landskapets behörighet ingår dock inte handelssjöfarten och farleder för handelssjöfarten. Lagstiftningsbehörigheten är således ett delat behörighetsområde inom sjöfarten, vilket leder till att rikslagstiftningen styr den yrkesbehörighet och yrkeskompetens som utbildningen på Åland ska utbilda till.

Postadress
PB 1060
AX-22111 MARIEHAMN, Åland
Tjänstebrev bör ställas till Ålands landskapsregering, inte till enskild tjänsteman

Telefon
(018) 25000

Telefax
(018) 19155

E-post
registrator@regeringen.ax
URL www.regeringen.ax

**Landskapsregeringens utlåtande**

Ålands landskapsregering ser med intresse på den digitaliserings- och förenklingsprocess som pågår i riket med avsikten att öppna data och förenkla för privatpersoner och företag. Även ambitionen att samla alla transportslag under en lag, lagen om transportservice, ställer sig landskapsregeringen positiv till. Samtidigt vill landskapsregeringen påminna om att landskapet Åland beaktas att när uppgifter flyttas från statlig nivå till regional nivå, så att det klargörs vart landskapet Åland ska vända sig i alla enskilda frågor utanför landskapets behörighet och att kommunikationen fortsättningsvis kan ske på svenska. Detta gäller exempelvis när frågor nu flyttas från statlig nivå till landskapen, men även när frågor flyttas från NMT-centralerna till landskapen.

Kapitel 4 i lagen angående rättighet att idka näring (FFS 122/1919) flyttas i förslaget till lagen om transportservice och rätten att bevilja tillstånd för cabotage överförs från kommunikationsministeriet till Trafiksäkerhetsverket. Grunderna för tillstånd ska förtydligas i lagen, men i praktiken avses ingen väsentlig ändring i beviljandet. Ålands landskapsregering ser i dagsläget inga problem med den förändrade regleringen.

Landskapsregeringen vill framföra att det strider mot 18 § 1 punkten och 59 b § i självstyrelselagen för Åland att genom rikslag lagstifta om uppgifter som hör till en myndighet i landskapet Åland även om uppgifterna härleder sig från unionsrätten, såsom det i IV avd. 1 kap. 7 § i lagen om transportservice föreslås. Behörighets-fördelningen mellan riket och landskapet har inte förändrats till följd av EU-medlemskapet med undantag av vissa specialfall som regleras i 59 b § självstyrelselagen för Åland. Landskapsregeringen konstaterar att eftersom det i detta fall är möjligt att utse mer än en myndighet per medlemsstat är det landskapet som utser behörig myndighet för landskapets del eftersom själva sakfrågan hör till landskapets behörighet. Landskapsregeringen önskar att Ålands behörighet bättre framkommer i vederbörande lagrum.

I lagförslag 16 (lag om ändring av 13 och 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet) 1 mom. 10 punkt skulle polisen tilldelas rätt att ur Ålands fritidsbåtsregister erhålla uppgifter om båtar och ägare och innehavare av båtar som behövs för utförande av de uppgifter som anges i 1 kap. 1 § i polislagen mm. Den föreslagna ändringen i punkt 10 skulle inte ändra innehållet från tidigare (FFS 427/2014) innehåll på annat sätt, än att hänvisningn till farkostregistret skulle inkluderas i det trafik- och trasportregister som avses i dess V avdelning. Eftersom Ålands fritidsbåtsregister hör till landskapet Ålands behörighet kan man inte genom rikslag lagstifta om riksmyndigheternas möjliga rätt till erhållande av uppgifter ur sagda register, utan detta bör ske genom landskapslag eller en överenskommelseförordning. Således bör sagda 10 punkt strykas i lagförslaget.

Samma problem uppkommer i lagförslag 40 (lag om ändring av 14 § sjöräddningslagen) i punkt 1 och 6 där gränsbevakningsväsendet har rätt at ur det fordonsregister som Ålands landskapsregering för, respektive ur det fritidsbåtsregister som registermyndigheten i landskapet Åland för, utfå uppgifter. Hänvisningarna till sagda register upprätthållna av landskapet bör avlägsnas och om saken

stadgas i landskapslag eller i en överenskommelseförordning.

I lagförslag 59 (lag om ändring av 31 § i lagen om bekämpning av oljeskador) har den myndighet som bekämpar fartygsoljeskador och kemikalieskador i 2 moment punkt 4 rätt till uppgifter ur fritidsbåtsregistret vid registermyndigheten i landskapet Åland. Man kan inte i rikslag lagstifta om landskapsmyndigheters skyldighet att ge information ur de register som upprätthålls av landskapet eller riksmyndigheterns rätt att få sagda uppgifter. Sådana skyldigheter respektive rättigheter bör regleras genom landskapslag eller genom en överenskommelseförordning. Hänvisningen till fritidsbåtsregister på landskapet Åland bör avlägsnas från punkt 4 i sagda paragraf.

I lagförslag 10 (lag om ändring av fartygsregisterlagen) i 11 § föreslås att handlingar som inlämnas till Statens ämbetsverk på Åland (förutom ansökningar) kunde vara avfattade på engelska. Landskapsregeringen vill påpeka att enligt 36 § självstyrelselagen är lanskapet enspråkigt svenskt och språket även inom statsförsvaltningen är svenska. En ändring i detta bör godkännas i grundlagsordning och med lagtingets samtycke enligt 75 § 1 mom och 120 § i grundlagen samt 69 i självstyrelselagen. Skrivningen bör därför tas bort.

Det föreslås vidare att Trafiksäkerhetsverket bli tillståndsmyndighet och utvärderande myndighet för utbildning inom sjöfartsområdet. I och med lagförslaget implementerar Finland de internationella kraven på att en behörig myndighet ska godkänna utbildningsanordnare inom sjöfartsområdet i landet. Godkännandet av utbildningsanordnare ska garantera att utbildningsanordnaren och utbildningen fyller de krav som STCW-konventionen ställer. Trafiksäkerhetsverket föreslås även godkänna innehållet i utbildningen utifrån en uppgjord utbildningsplan. Tillståndsförfarandet ska inte påverka det tillstånd att ordna utbildning som undervisnings- och kulturministeriet har beviljat läroanstalterna i Finland. Trafiksäkerhetsverkets tillståndsförfarande och granskning blir avgiftsbelagd.

Trafiksäkerhetsverket beviljar även idag för åländskt utbildat sjöfolk behörigheter och specialbehörigheter enligt STCW-konventionen och direktivet om minimikrav för utbildning för sjöfolk. Lagförslaget är dock otydligt huruvida tillståndsförfarandet även inbegriper de åländska utbildningsanordnarna. Lagförslaget omnämner att det i landet finns totalt fyra utbildningsanordnare på andra stadiet och fyra yrkeshögskolor samt dessutom fortbildning och säkerhetsutbildning. I denna skrivning innefattas underförstått de åländska utbildningsanordnarna, men det saknas ett särskilt omnämnande. Det skulle vara en tydligare skrivning om Åland särskilt nämns som aktör på utbildningsområdet.

Lagförslaget borde även beskriva landskapsregeringens roll som tillståndsmyndighet vid sidan av undervisnings- och kulturministeriets tillståndbeviljande roll i Finland. I lagförslaget borde det framgå att Trafiksäkerhetsverkets tillståndsförfarande inte ska påverka det tillstånd att ordna utbildning som landskapsregeringen har beviljat läroanstalterna på Åland. På Åland

regleras landskapsregeringens utbildningstillstånd inom sjöfartens område i följande lagstiftning: LL (2002:87) om Högskolan på Åland, LF (2002:87, 2016:91) om Högskolan på Åland, LL (2011:13) om gymnasieutbildning, LF (2011;75) om gymnasieutbildning, LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum samt Republikens presidents förordning om utvärdering av sjöfartsutbildning i landskapet Åland (FFS 802/2005).

I nuvarande rättssystem granskas den åländska sjöfartsutbildningen av Trafiksäkerhetsverket med stöd av Republikens presidents förordning om utvärdering av sjöfartsutbildning i landskapet Åland (FFS 802/2005). Överenskommelseförordning reglerar enbart Sjöfartsverkets (trafiksäkerhetsverkets) ställning och roll som utvärderande myndighet. Vid en förändring av lagstiftningen där Trafiksäkerhetsverket får en roll som tillståndsmyndighet för sjöfartsutbildningen i landet, är det nödvändigt att revidera befintlig överenskommelseförordning. Överenskommelseförordningen bör klarlägga Trafiksäkerhetsverkets myndighetsutövning på Åland, vilket enligt lagförslaget infattar tillstånd, godkännande av utbildning och utvärdering.

Vad gäller yrkeskompetens för spårtrafiken har landskapsregeringen i samband med notifiering av direktiv 2014/82/EU konstaterat att spårbunden trafik, järnvägar och spårtrafik inte förekommer inom landskapet, likaså lagstiftning som anknyter till området. Som en följd därav har landskapsregeringen inga bestämmelser om yrkeskompetens inom spårtrafikområdet.

Beträffande kravet på yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, regleras yrkesområdet på Åland av LL (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. Införandet av yrkesprov som ett alternativ till utbildning och att grundutbildningen förkortas från 280 h till 140 h för uppnående av en grundläggande yrkeskompetens påverkar endast indirekt kravet på utbildningens omfattning på Åland. Den åländska utbildningens innehåll följer de krav som ställs i gällande EU-direktiv, men landskapsregeringen kommer att se över regleringen till följd av de ändringar i direktivet som är på kommande. I samband med detta arbete kommer även eventuell anpassning till rikets upplägg att behandlas. En samordning av registerhanteringen med de finländska registren över förare med tillstånd är önskvärd för att trygga informationen om utbildade förare på Åland och därmed trygga de åländska förarnas möjligheter till yrkesutövning i Europa.

I det avseende detta utkast till proposition berör landskapet Åland har landskapsregeringen i detta skede inget ytterligare att framföra. Om förändringarna som föreslås i riket antas kommer de åländska regleringarna inom landskapets behörighet att behöva ses över och där det anses ändamålsenligt lagstiftningen anpassas.

Minister Mika Nordberg

Byråchef Roy Sjöblom

**Bilaga**

**Lagar i riket som föreslås förändras i propositionen**

Propositionen berör följande lagar; lagen om fordonstrafikregistret (541/2003), lagen om registrering av fordon, lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet (1664/2009), fordonslagen (1090/2002), järnvägslagen (304/2011), lagen om farkostregistret (424/2014), lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009), fartygsregisterlagen (512/1993), luftfartslagen (864/2014), vägtrafiklagen (267/1981), lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är företagare (349/2013), lagen angående rättighet att idka näring (122/1919), lagen om ordnande av utfärdandet av färdskrivarkort (629/2004), lagen om vissa internationella kombinerade transporter (440/2000), lagen om godkännande av läkare som sjömansläkare (47/2009), lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet (1664/2009) och lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare (349/2013), lagen om vissa internationella kombinerade transporter (440/2000), körkortslagen (386/2011), lagen om fordonsbesiktningsverksamhet (957/2013), lagen om flyttning av fordon (828/2008), fordonsskattelagen (1281/2003), fartygsregisterlagen (512/1993), lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009), lagen om inteckning i fartyg (211/1927), mervärdesskattelagen (1501/1993), värnpliktslagen (1483/2007), bilskattelagen (1482/1994), lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003), lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005), lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (639/2015), lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010), kollektivtrafiklagen (869/2009), lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (176/2017), lagen om fiske (379/2015), lagen om tillsynsavgift för besiktningsverksamheten (960/2013), lagen om spårbunden stadstrafik (1412/2015), lagen om inteckning i luftfartyg (211/1928), lagen om beskattning av rederibolag och redare (273/1983), lagen om marin utrustning (1503/2011), lagen om registrering av fartygspersonal (1360/2006), lagen om läkarundersökning av fartygspersonal (1171/2010), trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om Trafiksäkerhetsverket (863/2009), lagen om passagerarfartygs personlistor (1038/2009), sjölagen (674/1994), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), sjöräddningslagen (1145/2001), lagen om sjöarbetsavtal (756/2011), lagen om punktskatt på flytande bränslen(1472/1994), räddningslagen (379/2011), bränsleavgiftslagen (1280/2003), järnvägstransportlagen (1119/2000), lagen om ordningsbotsförseelser (986/2016), lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010), lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014), lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), lagen om undersökning av trafikolyckor som inträffat på väg eller i terräng (1512/2016), lagen om utsökningsavgifter (34/1995), beredskapslagen (1552/2011), lagen om beskattningsförfarande (1558/1995), lagen om bränsleavgift som betalas för privata fritidsbåtar (1307/2007) och lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009).